

Verenigingsnieuws

Donderdag 22 februari a.s. om 19:30 uur vindt er in ons verenigingslokaal een lezing plaats van onze voorzitter Peter Sparla over De Eerste Wereldoorlog. Deze lezing vindt plaats in samenwerking met het LGOG. Ook niet leden zijn van harte welkom.

Nummer 95

2017 #7

Familiefeestavond

Op 9 december jl. vond weer de traditionele familiefeestavond plaats Op Sankt Tolbert. Tegen 20.00 uur heette onze voorzitter Peter Sparla de aanwezigen van harte welkom, waarna men kon plaats nemen aan een wel voorziene koffietafel met belegde broodjes en overheerlijke kerststol.

Toen iedereen verzadigd was werd gestart met een programma gebaseerd op het uit de 70 er jaren bekende Duitse TV programma "Montagsmaler". Iemand van de aanwezigen tekende op een beamer een schets van een bekend gebouw, spreekwoord of gezegde, de tafel die de meeste tekeningen het vlugste herkende was de winnaar. (De uitslag was onbeslist)

Ook waren er diverse leuke humoristische maar ook sfeervolle voordrachten, uiteraard op Völser- en Öcherplat, van Elly van den Hove, Yvonne Brounen-Crutzen, Jo Kern, Wiel Dautzenberg en Bert Graaf die allen met een dankbaar en

welverdiend applaus beloond werden.

Ook de gebruikelijke verloting werd weer gehouden waarbij een schat aan prijzen te winnen viel, diegenen die geen prijs wonden mochten als troostprijs een heerlijk fles wijn in ontvangst nemen voorzien van een nu al veelvuldig door wijn – en wijnetiketten verzamelaars gezocht, door Jean Cohlst ontworpen, wijnetiket Vino

Vallis – Katzensprung (een collectors item).

Tegen 23.30 uur sloot de voorzitter deze gezellige en sfeervolle familiefeestavond, na eerst alle medewerkers, organisatoren en het bedienend personeel bedankt te hebben en wenste iedereen prettige feestdagen, unne jouwe roetsj en een in alle opzichten voorspoedig en gezond 2018.

Arthur Cransveld

In dit nummer:

Familiefeestavond	1
Internationale Kerstgroeten	1
Weinachte	2
Der Breif an et Chreßkengche	2
Nieuwtjes binnen de vereniging	4
Activiteitenagenda	4

Internationale Kerstgroeten

Amerika (USA)	Merry Christmas	Rusland	S Rashdistwom Christowym
Denemarken	Glaedelig Jul	Spanje	Feliz Navidad
Duitsland	Fröhliche Weihnachten	Zwitserland	E glöcksälige Wiehnacht
Engeland	Merry Christmas		
Finland	Hauska joulua		
Frankrijk	Joyeux Noël		
Griekenland	Kala Christougenna		
Italië	Buon Natale		
Nederland	Gelukkig Kerstfeest		
Noorwegen	God Jul		
Oostenrijk	Guade Weihnachtn		

En oes Vols va Sankt Tolbert wunsje vuur alle mitlieders en lezers van d'r Nieuwsbrief un Freulieje Weinachte unne Jouwe roetsj en e Jelukzellisj mea veur allemdienge jezoonk 2018.

Weinachte

Striezelmarkt in Dresden

In het onlangs verschenen woordenboek "Ós moddersproach" lezen wij dat voor het woord Kerstmis in Vaals en Lemiers het woord 'Weinachte' wordt gebruikt. In Vijlen daarentegen 'Krismes'. Deze benamingen zijn juist. Het oude oorspronkelijke woord in het Vólser dialect is 'Weinachte'. Ik ben ook de schrijfwijze 'Wainachte' voor Vaals tegengekomen. Maar ons dialect is in feite een spreek- en geen schrijftaal. Tevens echter ook een levende taal. Oude woorden verdwijnen of raken in vergetelheid en er komen nieuwe woorden bij. Zo is dit ook met het woord 'Krismes', dat in Vaals zijn intrede heeft gedaan. Overigens, in het Öcher Platt is er sprake van 'Chreßmes'.

Nederland heeft een eeuwenoude Sinterklaas-traditie, maar geen echte kersttraditie zoals in Duitsland. In Vaals, leunend aan de stad Aken, heeft het kerstfeest altijd een belangrijke plaats ingenomen. In dit kerst-artikeltje richten wij onze aandacht dan ook op Duitsland en op Aken. Kerstmis, de geboorte van Jezus Christus en het feest van warmte en liefde nadert met rasse schreden. Of zoals de Duitse auteur Theodor Storm (1817-1888) schrijft in zijn beroemd gedicht 'Knecht Ruprecht' (die uit het bos komt):

*"Von Drauß' vom Walde komm ich her;
Ich muss euch sagen, es weihnachtet sehr!
Allüberall auf den Tannenspitzen
Sah ich goldene Lichtlein sitzen;
Und droben aus dem Himmelstor
Sah mit großen Augen das Christkind hervor..."*

Theodor Storm schreef dit prachtige gedicht, waarvan hier een klein stukje is weergegeven, in 1862. Knecht Ruprecht is in Duitsland de begeleider van

Sint-Nicolaas en draagt een roe en een zak, zoals Zwarte Piet in Nederland vroeger ook deed. Maar Ruprecht treedt ook als zelfstandig persoon op, of hij begeleidt het kerstkindje. In het gedicht is hij een voorbode van het kerstkind en deelt hij snoepgoed aan de brave kinderen uit en bestraft de stoute kinderen. Zo was dat in vroegere tijden. In mijn kindjaren kreeg ik de geschenken van het 'Chriskèngsje'. Tegenwoordig bezorgt de kerstman de cadeaus bij de kinderen.

Bent u al op een van de vele kerstmarkten geweest, in Valkenburg, in Aken, in Vaals of elders? Heeft u al 'Reibekuchen' en 'Weihnachtsstol' geproefd en 'Glühwein' gedronken. In de avonduren zien de verlichte kerstkramen er sprookjesachtig uit. Trouwens Vaals is ook prachtig versierd en verlicht. Dit dankzij de medewerkers van de gemeentelijke buitendienst. De kerstmarkten hebben hun oorsprong in Duitsland. De wereldberoemde 'Cristkindlesmarkt' in Nürnberg gaat terug tot in de 17e eeuw. In die tijd kwam het vervaardigen van speelgoed tot bloei. De traditionele centra voor dit

handwerk waren Berchtesgaden, de Thüringer Wald en het Erzgebirge. Dit speelgoed werd hoofdzakelijk verkocht op de kerstmarkten van Nürnberg, Dresden en Leipzig. In 1697 bericht een tijdgenoot over de kerstmarkt van Nürnberg: *"Die kleine Kinder von Nürnberg sind überzeugt, das Christkind kaufe hier die Sachen, die es nachher in der Nacht zum Weihnachtstage unter sie austeilen wolle."*

De kerstmarkt van Dresden, de zogenaamde 'Dresdner Striezelmarkt' gaat terug tot het jaar 1434. Van oorsprong was dit een eendaagse vleesmarkt voor het kopen van de 'Weihnachtsbraten'. Later kwamen er andere producten bij, zoals de 'Christstollen' het bekendste kerstgebak, van oorsprong stammend uit Sachsen en Thüringen. Ook bekend onder de oude namen 'Stutenbrot, Christbrot, Striezel' en vandaar de naam 'Striezelmarkt'. Tegenwoordig is de 'Striezelmarkt' een grote kerstmarkt die ongeveer een maand duurt. Ook tal van andere Duitse steden, zoals München, Frankfurt, Berlijn, Ulm, Augsburg en Hamburg hebben oude traditionele kerstmarkten.

Knecht Ruprecht en het Kerstkindje

Vroeger schreven de kinderen een brief aan het kerstkindje. Tegenwoordig worden de kinderwensen aan de kerstman kenbaar gemaakt. In een aantal landen bestaan postkantoren waarheen kinderen hun kerstbrieven kunnen sturen, die meestal ook worden beantwoord.

Zo bestaat de indruk dat het kerstkindje of de kerstman werkelijk bestaan.

In Duitsland kunnen kinderen bijvoorbeeld hun brief richten aan de "Weihnachtsmann im

Himmelreich". Himmelreich is een dorp behorende tot de plaats Neustadt in de regio Hannover. Ook in het Zwarte Woud ligt een dorpje met de naam 'Himmelreich', waar de kerstbrieven worden beantwoord. In Beieren bestaat het 'Weihnachtspostamt Himmelstadt' in de buurt van Würzburg.

Het bekendste kerstpostkantoor in Duitsland is 'Himmelfort', een plaats in de deelstaat Brandenburg in buurt van Fürstenberg, waar jaarlijks

inmiddels tot 200.000 brieven door tal van vrijwilligers worden beantwoord. Meestal gebruikt men standaardbrieven met kerstmotieven voor de beantwoording. Ook andere landen, zoals Oostenrijk, Zwitserland en de Scandinavische Landen kennen dit gebruik. In Nederland en België kunnen kinderen een brief aan Sinterklaas schrijven. Als een retourpostzegel wordt bijgesloten krijgt men antwoord.

Victor Voncken

Der Breif an et Chreßkengche

Onderstaand treft u het kerst-gedichtje 'Der Breif an et Chreßkengche' in het Öcher Platt aan. Dit stukje is geschreven door de Akense dialectdichter Jupp Steinhauer (1904 - 1985).

Leiv Chreßkengche,
Vaweäje datt et Chreßmes bau wier weäd,
woe uus der Hömmel du jefloege köns,
än an de Mensche, oonge open Eäd
schönn Saachens schenks, janz ömmesöns,
än datt de Modder mich jesaat en hau,
ding Zitt op Eäde die wür kott jemeiße,
dröm schriv ich dich dat Breffje jau,
för datt du mich mär jarnet salls verjeiße.

Ich ben et Jüppche Plum van der Hetzjrav
än hei jeär, datt du mich jett met döegs bringe.
Ich beän mich adeg än ben luuter brav,
kann rechne, schrive än schön Leddcher senge.-
Nun jöönt ich mich zeriesch - wenn't evvens jeäht
för Iserbahn, die van alleng kann fahre.

Än da met rechteg Fell e Schockelpeäd,
för dranzespanne e paar Schörreskaare.

Met eng Kar köem ich nämmelch ze kott,
vaweäje datt die luuter schleäht jelimmt sönd
än an der zweiden Daag atwier kapott. -
Än weäb du, wat ich mich noch mieh jönt?
En Dampfmaschiin, e Fahrrad än 'ne Fußball,
net ze verjeiße ouch de Fußballschong,
jät wisse Müs, ne Kniin metsamt der Kningsstall,
ov neä, ouch vletz e Stöck ov drei kleng Hong.

Dann noch e Monika. - Än Teldere för ze eiße
met Prente, Klömpchere än Schokolad,
ne Chreßboom, bonk än jrueß, net ze verjeiße!
Du has die Saachens secher doch parat? -
Datt ich dat all för mich well, döig net denke;
et wür jo reähtzou völ ze völ för Enge:
Ich wöi dat janze Züüg jeär ärrem Kenk verschenke,
die du net kenns – än dönn du nüüs deäs bringe!

Krippebild M. Steinhauer, 1904

Secretariaat:
Heuvel 4
6291 CS Vaals
Nederland

Telefoon: 043-306 42 06
E-mail: sankttolbert@gmail.com

Bezoek onze
website
sankttolbert.nl

Bezoek ons ook op:
facebook®

Verenigingsnieuws

Nieuwtjes binnen de vereniging

Nieuw lid

Als nieuw lid van de Heemkundekring Sankt Tolbert werd ingeschreven:

- Hans van Engeland (Susteren)
- Peter van Engeland (Echt)
- Leo Habets (Vaals)

De vereniging telt nu **227 leden**.

Activiteitenagenda

6 januari Prinsenproclamatie Prins va Vols – CV de Grensülle. Locatie ZeRa/Obelisk. Aanvang: 20:00 uur

14 januari Herrenzitsoeng CV de Grensülle. Locatie ZeRa/Obelisk.

20 januari Jarde Revue Prinsejarde Vols 1948. Locatie ZeRa /Obelisk. Aanvang: 20:00 uur

21 januari Damenzitsoeng CV de Grensülle. Locatie ZeRa/Obelisk. Aanvang: 11:00 uur

27, 28 januari en 3, 4 februari Hub Deitz Carnaval Revue. Locatie: ZeRa/Obelisk.

22 februari Lezing door Peter Sparla: De Eerste Wereldoorlog Aanvang 19:30 uur Locatie: Óp Sankt Tolbert, Bloemendalstraat 11A.

De nieuwsbrief is een uitgave van heemkundekring Sankt Tolbert.

Wilt u meer weten over de heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een interessante mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.

De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.